

วารสารอิเล็กทรอนิกส์

ทางการศึกษา

การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียน
ราชวินิต มัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

A NEEDS ASSESSMENT RESEARCH STUDY FOR DEVELOPING TEACHERS' PROFESSIONAL
LEARNING COMMUNITY OF RAJAVINIT MATHAYOM SCHOOL, SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

นางสาวมาลิส่า เลิศพฤกษ์พนา *

MalisaLertphruekphana

ดร.ธีรภัทร กุโลภาส **

Dhirapat Kulophas, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนา
ความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม 2) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชน
แห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 13 คน คือ ผู้บริหาร
โรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดย
ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเทคนิค PNI_{Modifien}

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การร่วมกำหนดและ
แลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ 2. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง 3. การมีความรับผิดชอบ
ต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ 5. ภาวะผู้นำร่วมและ
การบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ 1) สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนราชวินิต
มัธยม โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางด้านการร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลังอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการสะท้อน
ผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพอยู่ในระดับน้อยสุด 2) สภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง
วิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุดด้านภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อ
สนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดค่าดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่ง
การเรียนรู้ทางวิชาชีพเฉลี่ย 0.406 ข้อที่มีค่าความต้องการมากที่สุด คือ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทาง
วิชาชีพ (PNI_{Modifien} = 0.543) รองลงมาคือ ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: lixia.dream@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research paper are: 1) to study the present situation and expected situation for developing PLC of Rajavinit Mathayom School's teachers. 2) A needs assessment research study for developing PLC of the School's teachers. The sampling group of this research composed of 13 people: The school's director, 4 assistant directors, and 8 heads of learning areas. The research tools that the researcher used are questionnaires, and the forums. The data was analyzed by applying the frequency, percentage, standard deviation, and PNI_{Modified} technique.

That the findings are as follow: there are five elements of conceptual framework involving with PLC :1) defining and sharing vision, core values, mission, and objectives together. 2) co-learning and uniting 3) being responsible for group's objective about students' learning 4) reflecting the work performance in order to increase professional development 5) joint leadership and administration for supporting professional development.

After analyzing each category, the researcher finds that, in general, the average of the present situation of Rajavinit Mathayom School's PLC is in the medium level. The index value of needs of PLC development is 0.406. The category, which can be proved to find the most value needs is reflecting the work performance for PLC development PNI_{Modified}=0.543, and the category be ranked in the second position in joint leadership and administration for supporting the development of PLC.

คำสำคัญ:ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู/ โรงเรียนราชวินิตมัธยม

KEYWORDS:PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY/ RAJAVINIT MATHAYOM SCHOOL

บทนำ

ในยุคปัจจุบันความท้าทายที่เป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก สืบเนื่องมาจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงอุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable) Development Goals : SDGs 2030 ที่ประเทศไทยได้เข้าร่วม รวมทั้งผลสืบเนื่องมาจากการเป็นประชาคมอาเซียน และความต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ จนเกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบการศึกษาตามมา เพราะการศึกษาต้องปรับเปลี่ยนให้สนองและรองรับความท้าทายดังกล่าว ทั้งนี้ เพื่อพัฒนาให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ชาติและกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ. ศ. 2560 – 2579) เป้าหมายและ

ทิศทางในการจัดการศึกษาของประเทศ โดยมุ่งจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมของการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2560) โดยหัวใจสำคัญของการพัฒนาสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ การพัฒนาโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในการบริหารจัดการจากแนวทางการดำเนินงานในรูปแบบเดิมเข้าสู่การพัฒนาสถานศึกษายุคใหม่ ที่จะต้องมีการสร้างและแสวงความรู้มีการสร้างวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมมือร่วมพลังพัฒนาการปฏิบัติงานของตนเอง เพื่อเสริมสร้างความพร้อมทางวิชาการและวิชาชีพซึ่งเป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของการพัฒนาการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้น จุดเริ่มต้นที่สำคัญในการขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ คือ โรงเรียนในฐานะที่โรงเรียนเป็นสถาบันสังคมที่มีการรวมกลุ่มกันของบุคคลภายใต้บรรทัดฐาน ความเชื่อและค่านิยมทางวิชาชีพของตน ซึ่งมีการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของชุมชนหรือที่เรียกว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional learning community: PLC) การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของครูเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลการพัฒนาการศึกษาในช่วงปี 2552 – 2558 ประเทศไทยประสบความสำเร็จหลายด้าน แต่อีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน เมื่อเปรียบเทียบกับอันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาของประเทศไทยกับนานาประเทศพบว่า มีแนวโน้มลดลง และต่ำกว่าประเทศอื่น โดยเฉพาะสิงคโปร์ มาเลเซีย คุณภาพการศึกษายังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาก แม้ว่าเยาวชนจะมีการใฝ่หาความรู้เพิ่ม แต่ก็ยังขาดความสามารถในการจัดการและการสังเคราะห์ข้อมูลที่สำคัญที่สืบค้นได้นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างและปัญญาการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขอันดับแรก เน้นการจัดการเรียนการสอนที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้อง และจำนวนนักเรียนต่อครูที่เหมาะสม กระตุ้นการผลิตครูและการพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพ

หัวใจสำคัญของการสร้างความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียน คือ ครู วิชาชีพครูถือเป็นวิชาชีพที่ใช้วิธีการแห่งปัญญาและมีลักษณะเฉพาะด้านในการให้บริการแก่สังคมที่ต่างจากวิชาชีพอื่น อันเป็นคุณประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ “ครู” จึงเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษา เป็นด่านหน้าในการพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติให้มีศักยภาพ มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีนานาชาติโดยเฉพาะการก้าวทันในการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพหนึ่งที่ต้องมีการปรับตัวให้ทันการเปลี่ยนแปลง เพื่อเตรียมความพร้อมของประชากรในชาติ ให้สามารถตั้งรับและปรับตัวให้เข้ากับ

สถานการณ์ของโลกในศตวรรษที่21และการเปิดเสรีของประชาคมอาเซียนได้อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถอยู่ร่วมกับสังคมโลกได้อย่างมีความสุข(สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา,2559 : 4)

โรงเรียนราชวินิต มัธยม เป็นโรงเรียนในหน่วยงานของภาครัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 1 จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1- 6 โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ โดยนำข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสองและผลการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อมุ่งสู่สถานศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นผลให้สถานศึกษามีการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้ได้มีการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาโรงเรียนในมาตรฐานด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ โรงเรียนควรมุ่งสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กร มาตรฐานด้านการบริหารจัดการและการพัฒนาโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้มากขึ้น ด้านผลการจัดการศึกษา สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมการค้นคว้าวิจัย และพัฒนาความสามารถด้านการคิดของนักเรียน และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ภาษาต่างประเทศโดยวิเคราะห์สาเหตุและปัญหาที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการทดสอบ O-net บางปีสูง บางปีต่ำ เพราะไม่สามารถจะสอบคัดเลือกนักเรียนได้ทั้งหมด การวางแผนในการพัฒนาตนเองของครูไม่ชัดเจนหรือไม่ได้ทำ เพราะครูมีภาระงานมาก และที่สำคัญที่สุดแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนราชวินิต มัธยม คือ ให้ดำเนินการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนเป็นคนดี มีลักษณะของความเป็นไทย และมีคุณลักษณะเป็นพลโลก พัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ ที่ปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ระดมความร่วมมือจากชุมชน ในการจัดการศึกษาและสร้างเครือข่ายร่วมพัฒนา (โรงเรียนราชวินิต มัธยม,2558:56)

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ประกาศแนวทางการส่งเสริม และสนับสนุนเครือข่ายพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา เพราะครูและบุคลากรทางการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยให้ประสบความสำเร็จ โดยเน้นให้ความสำคัญการพัฒนาวิชาชีพที่มุ่งให้ครู ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ร่วมมือรวมพลังกันพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องและ สม่่าเสมอในรูปแบบ “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู” (ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เรื่องแนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 29 เมษายน 2559)

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าในต่างประเทศได้มีการศึกษาวิจัย และพัฒนาระบบการศึกษา ทั้งนี้สิ่งสำคัญที่สนับสนุนในการพัฒนาครู คือ การพัฒนาทางวิชาชีพของครู เพื่อสนับสนุนให้เกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ซึ่งผลการวิจัยหลายฉบับได้ให้การยอมรับว่าแนวคิดนี้ มีส่วนสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

ได้ Hord (1997) พบว่าการมุ่งเน้นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการบริหารโรงเรียนส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ การค้นพบองค์ความรู้ นวัตกรรม และสามารถยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนได้สูงขึ้น อีกทั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูยังเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

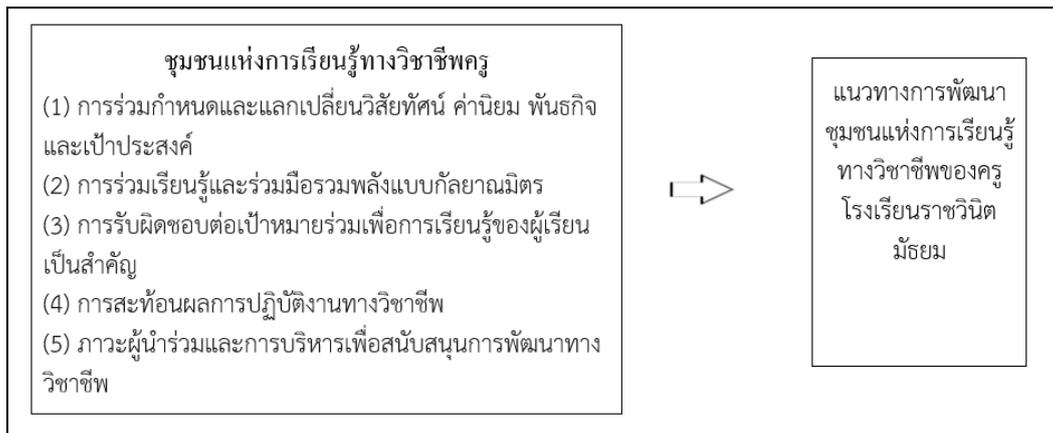
ผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาครูของโรงเรียนราชวินิต มัชฌิมและได้ดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม สังกัด สพม. เขต 1 เพราะการจัดกระบวนการเรียนการสอนต่อจากนี้ จำเป็นต้องมีรูปแบบและวิธีการที่ต่างไปจากเดิมดังเช่นที่ วิจารณ์ พานิช (2556) กล่าวไว้ว่า ความรู้และวิทยาการในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปไม่เว้นแม้แต่รูปแบบความสัมพันธ์ของคนในสังคมเดียวกัน มีผลให้ทักษะที่จำเป็นในการดำรงชีวิตก็เปลี่ยนไปจากเดิม การจัดกระบวนการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงต้องเปลี่ยนเป็นรูปแบบการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งลักษณะการเรียนรู้แบบนี้ผู้เรียนจะได้ความรู้จากการลงมือปฏิบัติของตนเอง การเรียนรูแบบนี้ หน้าที่หลักของครู คือ การอำนวยความสะดวกและสนับสนุนผู้เรียน สร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียน ลดการสอนโดยตรง ทำให้รูปแบบ การทำงานของครูจากเดิมที่ทำงานคนเดียวกลายเป็นการทำงานเป็นทีม ทำงานแบบบูรณาการร่วมกัน มีวิสัยทัศน์ในการทำงานร่วมกัน ร่วมมือร่วมพลัง ชี้นำสะท้อนผลการปฏิบัติงานซึ่งกันและกันเป็นลักษณะของชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ โดยมีเป้าหมายเพื่อมุ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัชฌิมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิตมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของ Du Four (2004), Hord (1997) อริสรา สุวรรณวงศ์(2558) วรลักษณ์ ชำก้าเนตและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2557) และแนวคิดการเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของ สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา (2556), ฐาปณัฐ อุดมศรี (2558), อริสรา สุวรรณวงศ์ (2558) โดยสามารถสรุปกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังแผนภาพ

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ผู้วิจัยสนใจศึกษาและเสนอแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 2) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย มีดังต่อไปนี้

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง คือ โรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1 กรุงเทพมหานคร
2. ผู้ให้ข้อมูล คือ
  - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการโรงเรียน
  - 2.2 หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

1. เครื่องมือ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่ง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) ดังนี้

- 5 หมายถึง มีสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีมีสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีมีสภาพที่ตรงกับความเป็นจริงในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม เป็นแบบปลายเปิด(Open - Ended Questions) ภายใต้กรอบแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

2. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์แนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม

2.2ดำเนินการสร้างแบบสอบถามโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหาและความชัดเจนของภาษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

2.3ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วเสนอผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เรื่องการวิจัยและเรื่องชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Validity) (ศิริชัย กาญจนวาสี,2552: 242)

+1 หมายถึง เห็นด้วยที่จะนำข้อคำถามนี้มาใช้

0 หมายถึง ไม่แน่ใจที่จะนำข้อคำถามนี้มาใช้

-1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยที่จะนำข้อคำถามนี้มาใช้

2.4 คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) Tirakanant (2006,p.139) ตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00 จากผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง (0.67 – 1.0) ข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 0.67จำนวน 7 ข้อและข้อคำถามที่มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 25 ข้อ รวมข้อคำถามที่มีความเหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 32 ข้อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient)ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

2.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนและแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย
2. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ตรวจสอบจำนวนของแบบสอบถาม และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับที่ผู้วิจัยได้รับกลับคืนมา
3. นำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ด้วยการคำนวณค่าร้อยละและการแจกแจงความถี่

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชวินิต มัธยม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (frequency) และร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น โดยใช้สูตร Modified Priority Needs Index

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.85) มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป (ร้อยละ 46.15) มีระดับการศึกษาปริญญาโท (ร้อยละ 76.92) รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 15.38) ตามลำดับส่วนการศึกษา ระดับปริญญาเอกน้อยที่สุด (ร้อยละ 7.69) มีประสบการณ์การทำงานมากที่สุด 20-29 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 38.46) รองลงมาคือ 20 - 29 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 30.77) ส่วนประสบการณ์การทำงานน้อยที่สุด คือ น้อยกว่า 10 ปี (ร้อยละ 7.69)

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของค่า ดัชนี $PNI_{Modified}$ ในภาพรวมมีค่าเท่ากับ 0.406 โดยการประเมินที่มีค่าความต้องการมากที่สุด คือ “การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ” ซึ่งมีค่าดัชนี (0.543) ค่า $PNI_{Modified}$ รองลงมา คือ “ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ”

(0.449) และ “การร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ค่านิยมพันธกิจและเป้าประสงค์”(0.427) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าค่า PNI_{Modified} โดยรวมคือการร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง (0.334) และการมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนซึ่งมีค่าต่ำสุด(0.279) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 ดัชนี PNI_{Modified} ภาพรวมตามการประเมินความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนราชวินิต มัธยม

ภาพรวมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	สภาพที่เป็นอยู่			สภาพที่ควรจะเป็น			PNI Modified	อันดับ ความสำคัญ
	Mean	SD	แปล ความ	Mean	SD	แปล ความ		
1. การร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์	3.37	0.84	ปานกลาง	4.81	0.39	มากที่สุด	0.427	3
2. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง	3.62	0.64	มาก	4.83	0.34	มากที่สุด	0.334	4
3. การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน	3.80	0.76	มาก	4.86	0.34	มากที่สุด	0.279	5
4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ	3.02	0.69	ปานกลาง	4.66	0.51	มากที่สุด	0.543	1
5. ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ	3.21	0.73	ปานกลาง	4.65	0.55	มากที่สุด	0.449	2
รวม	3.40	3.66	ปานกลาง	4.76	0.43	มากที่สุด	0.406	-

จากตาราง 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40, S.D. = 0.73) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันสูงที่สุด ($\bar{X}$ = 3.80, S.D. = 0.76) รองลงมาคือการร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง ($\bar{X}$ = 3.62, S.D. = 0.64) ส่วนการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ($\bar{X}$ = 3.02, S.D. = 0.73)

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.76, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด ($\bar{X}$ = 4.86, S.D. = 0.51) รองลงมาคือ การร่วมเรียนรู้และร่วมมือรวมพลัง ($\bar{X}$ = 4.83, S.D. = 0.34) การร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ค่านิยมพันธกิจและเป้าประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.81,

S.D.= 0.39)การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ($\bar{X}$ = 4.76, S.D.= 0.43)ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด($\bar{X}$ = 4.65, S.D.= 0.55)

ในภาพรวมค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ($\bar{X}$ = 4.76, S.D.= 0.43) สูงกว่าสภาพปัจจุบัน ($\bar{X}$ = 3.40, S.D.= 0.73)

ค่าดัชนี PNI_{Modified}ของสภาพความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู โรงเรียนราชวินิต มัธยม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุด ได้แก่ การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพมีค่า (PNI_{Modified} =0.543)สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม รองลง คือ ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ (PNI_{Modified}= 0.449)สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม ตามด้วย ด้านการร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ (PNI_{Modified}= 0.427)สูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม อีกสองด้านมีความต้องการจำเป็นต่ำกว่าค่าเฉลี่ยPNI_{Modified} ได้แก่ ด้านการร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง (PNI_{Modified} =0.334)และสุดท้ายคือด้านการมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (PNI_{Modified} =0.279)

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมและการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งในภาพรวมคณะผู้บริหารและคณะครู มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันเกี่ยวชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ผู้วิจัยจึงขอสรุปผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม โดยหลักเกณฑ์ของการพัฒนาได้เลือกข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมของผู้บริหารโรงเรียนครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความพอใจน้อยสุดในด้านใดซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการดำเนินการปรับปรุงให้ดีขึ้นเป็นอันดับแรกและเลือกจากข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิตมัธยมตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเป็นแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม ซึ่งสามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมได้ 5 ประเด็น ประกอบด้วย 1) ส่งเสริมการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ2) ส่งเสริมภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ 3) สนับสนุนการมีส่วนร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ 4) สนับสนุนการร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง 5) เสริมสร้างความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

อภิปรายผล

1. ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิตมัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1

จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่ต้องการนำมาอภิปรายผล 5 ประเด็นสำคัญได้แก่ 1. การร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ 2. การร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลัง 3. การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน 4. การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพ 5. ภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ

จากผลการวิจัย พบว่าด้านที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ การมีความรับผิดชอบต่อเป้าหมายร่วมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เพราะเป็นหน้าที่หลักของการเป็นครู สอดคล้องกับ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา (2546) ที่ระบุไว้ในมาตรฐานวิชาชีพครู ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน มาตรฐานที่ 2 การตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงผลที่จะเกิดแก่ผู้เรียนในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลักรองลงมาคือ ด้านการร่วมเรียนรู้และร่วมมือร่วมพลังมีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับ ทิศนา (2548) กล่าวว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือมีกระบวนการเรียนรู้ที่พึ่งพาและเกื้อกูลกัน มีการปรึกษาหารือ ปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด มีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกลุ่มเพื่อประสิทธิภาพในการทำงาน เพื่อสร้างบรรยากาศของความสำเร็จในการเรียน ด้านการร่วมกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจและเป้าประสงค์มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุดด้านภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพมีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาทางวิชาชีพมีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก แต่สภาพปัจจุบันมีระดับการปฏิบัติที่น้อยที่สุด โดยสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิตมัธยม สัมเคราะห์จากแบบสอบถาม และความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนราชวินิต มัธยม

ภาพรวมสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูโรงเรียนราชวินิต มัธยมอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณาสภาพในรายด้าน พบว่า ด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับต่ำสุด แต่ในทางกลับกันสภาพที่พึงประสงค์ในข้อนี้อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่าควรได้รับการพัฒนาด้านการสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพเป็นสิ่งที่เป็ประโยชน์ ซึ่งขาดแคลนและเป็นที่ต้องการ ควรได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน สุวิมล ว่องวานิช (2550: 33) เพราะมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาอยู่ในอันดับที่ 1 จากทั้ง 5 ด้าน จากข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เสนอแนะเรื่องการนิเทศด้วยระบบพี่เลี้ยง Coaching และการชี้แนะ Mentoring (Mink, Owen and Mink, 1993) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การชี้แนะเป็นกระบวนการของบุคคลที่เรียกว่า ผู้ชี้แนะ (coach) สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้ชี้แนะจะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานในระดับที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ กระบวนการนี้เป็นการสร้างให้บุคคลมีความแข็งแกร่งขึ้น ภูมิใจในตนเอง แสดงความสามารถในการทำงานซึ่งเป็นผลต่อคุณภาพงานที่จะตามมา กระบวนการชี้แนะจึงเป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจ จากงานวิจัยของ Avalos (2011) ได้แสดงความคิดเห็นถึงแนวโน้มในการนำการชี้แนะและกระบวนการคิดสะท้อนมาใช้เป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านการสอนของครู โดยใช้ผลสะท้อนกลับจากการบรรยายและการเปลี่ยนแปลงมุมมองจากกลุ่มและนำกระบวนการสะท้อนคิดไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยสะท้อนความรู้สึก ความเชื่อ และสิ่งที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลง นำไปสู่การเปลี่ยนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

ด้านที่มีความต้องการรองลงมาจาก การสะท้อนผลการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาทางวิชาชีพ คือ ความต้องการด้านภาวะผู้นำร่วมและการบริหารเพื่อสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพ ซึ่งมีการปฏิบัติในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด ครูเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียน ซึ่งหากครูได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะจากผู้บริหาร จะทำให้ครูมีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับวิชาชีพชั้นสูง อันจะส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนของครูมีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับ พันธรา ยาวีราชม (2546: 159) ที่กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคลากร คือ กระบวนการในการเสริมสร้าง เพิ่มพูนความรู้และทักษะความชำนาญให้แก่ผู้ปฏิบัติงาน Hord (1997) กล่าวว่า ภาวะผู้นำร่วมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ การพัฒนาตนเองด้วยการเรียนร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการทำงานเพื่อสร้างมุมมองความเป็นทีมโดยมีเป้าหมายให้โรงเรียนดียิ่งขึ้น โดยผู้บริหารโรงเรียนจะต้อง

กระจายอำนาจและสนับสนุนการทำงานของบุคลากร สร้างบรรยากาศของการทำงานเป็นทีม เพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการวิจัย พบว่า ครูมีสภาพการปฏิบัติในปัจจุบันเรื่องการสะท้อนผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรพิจารณาส่งเสริมการนิเทศแบบชี้แนะให้กับครู ให้ครูได้มีเวทีในการพบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความรู้จากการปฏิบัติงาน และคอยเป็นที่เลี้ยงคอยชี้แนะในการทำงานร่วมกัน เพื่อให้ครูมีการแก้ปัญหามาจัดการเรียนการสอน

จากผลการวิจัย พบว่า โรงเรียนโรงเรียนมีการจัดโครงสร้างสนับสนุนการพัฒนาทางวิชาชีพของครู อยู่ในระดับปานกลาง ผู้บริหารควรดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครู ในโรงเรียน เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน มีวัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ให้เกิดขึ้นองค์กรอย่างจริงจังและยั่งยืนควรมีการส่งเสริมให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน ได้รับทราบและเข้าใจกระบวนการในการดำเนินงานเรื่องชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้ครูปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดและแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ ค่านิยม พันธกิจ และเป้าประสงค์ของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเชิงลึกในรายละเอียดแต่ละด้านของการพัฒนาความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยเฉพาะการศึกษาเรื่องกระบวนการในการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูที่ยั่งยืนและเป็นรูปธรรมโดยการมีส่วนร่วมของครู เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการสนับสนุนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูของโรงเรียนต่อไป

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พบว่าปัญหาในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการปฏิบัติเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูเป็นไปด้วยความยาก เนื่องจากเกณฑ์การวัดระดับการปฏิบัติยังไม่ชัดเจนและไม่เป็นรูปธรรมว่าปฏิบัติจำนวนกี่ครั้ง หรือการปฏิบัติควรมีการบันทึกผลการปฏิบัติลักษณะไหน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาเรื่องเครื่องมือในการวัดและประเมินความเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียนเพื่อความสะดวกในการวัดประเมิน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2560). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด
- ฐาปนัฏฐ์ อุดมศรี.(2558). *รูปแบบการบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้าน การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. (วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต) คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร
- ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม.(2553). *การพัฒนาหลักเทียบสำหรับการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในโรงเรียน*. (วิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต) คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร
- ทิตินา แคมมณี. (2548). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5) กรุงเทพมหานคร: ด้านสุทธาการพิมพ์จำกัด.
- พัฒนรายาวีราชม. (2546). *การพัฒนาบุคลากร*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วรลักษณ์ ชูกำเนิด,เอกรินทร์ สังข์ทองและชวลิต เกิดทิพย์. (2557). *รูปแบบชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพครูสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 บริบท โรงเรียนในประเทศไทย*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- สิริพันธ์ สุวรรณมรรคา.(2556). *การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพครู โดยใช้กระบวนการชี้แนะ และการเป็นที่เลี้ยง*. [ออนไลน์] สืบค้นจากhttps://www.youtube.com/watch?v=aQzyUmQnn_Q&t=345s
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2546) *พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุวิมล ว่องวานิช.(2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล.(2556). *Professional Learning Community(ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ)*. [ออนไลน์] สืบค้นจาก<https://www.youtube.com/watch?v=tKTc7ocJezo&t=10s>
- สุวิธิดา จรุงเกียรติกุล..ประกาศสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.(2559). *แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนเครือข่ายพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา*, 29 เมษายน 2559
- อนุสรฯ สุวรรณวงศ์.(2558). *กลยุทธ์การบริหารเพื่อเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูโรงเรียนเอกชน*. (วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต) สาขาวิชาบริหารการศึกษา, ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

Avalos, (2011).Teacher professional development in Teaching and Teacher Education over ten years.*Teaching and Teacher Education* 27(1).

DuFour, R. (2007). Professional Learning Communities: A Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning?.*Middle School Journal (J1)*, 39(1), 4-8.

Hord, S. M. (1997). *Professional learning communities: Communities of continuous inquiry and improvement*. Southwest Educational Development Laboratory.

Mink, O. G., Owen, K. Q. & Mink, B. P. (1993).*Developing high-performance people: the art of coaching*. Reading, Massachusetts: Addison-Wesley.